रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणकर्ता

(Natural Fiber based Handicraft Maker)

छोटो अवधिको पाठयक्रम

(दक्षतामा आधारित)

नेपाल सरकार

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान

ललितपुर

२०७६ पुष

विषय सूची

१. परिचय 3

२. लक्ष्य 3

३. उद्देश्य 3

४. पाठ्यक्रमको विवरण 4

५. समयावधि 4

६. संभाव्य स्थान र कच्चा पदार्थ 4

७. समूहको आकार 5

८. उपस्थिति 5

९. पाठ्यक्रमको विशेषता 5

१०. तालिमको लागि योग्यता 5

११. प्रशिक्षणको माध्यम भाषा र सामग्री 5

१२. प्रशिक्षण र सिकाई विधि 6

१३. अनुगमनको व्यवस्था 6

१४. प्रशिक्षार्थी मूल्यांकन विवरण 6

१५. प्रशिक्षकको न्यूनतम योग्यता 6

१६. प्रशिक्षक/प्रशिक्षार्थी अनुपात 7

१७. प्रशिक्षकले ध्यान दिनुपर्ने आधारभूत विषय 7

१८. प्रशिक्षणका लागि सुझाव 7

१९. मूल्यांकन विधि 8

२०. प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नका लागि पुरा गर्नुपर्ने शर्त 8

२१. मोडयुल संरचना 9

मोड्युल १ः व्यवसायजन्य स्वास्थ्य र सुरक्षा सिकाई 10

मोड्युल २ : प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माण 11

मोड्युल ३ः पेशागत मान्यता र संचार सीप 49

मोड्युल ४ः प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणको कार्यस्थल अभ्यास 56

अनुसूची १ः औजार/उपकरण/सामग्रीको सूची र नर्म्स (Tools and Materials List and Norms) 57

दक्षता विवरण 58

रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणकर्ता (Natural Fiber based Handicraft Maker) को पाठयक्रम

१. परिचय

प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणकर्ता तयार गर्न यो पाठ्यक्रम निर्माण गरिएको हो । यस पेशामा संलग्न हुन चाहने कामदारले यो पाठ्यक्रममा आधारित भई तालीम प्राप्त गरी यस पेशालाई दक्षतापूर्वक सम्पन्न गर्न आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप, प्रयोगात्मक अभ्यास र व्यवहार समेत सिक्न सक्नेछन् । यस पाठ्यक्रमबाट देश र विदेशमा समेत यो पेशाका लागि आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्ति तयार पार्न मद्दत पुग्नेछ । पाठ्यक्रम अनुरुपको प्रशिक्षण लिन नेपाली प्रशिक्षार्थीले सैद्धान्तिक ज्ञान कक्षा कोठामा प्राप्त गर्ने र प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणकर्ता तयार गर्न आवश्यक पर्ने सीप सम्बन्धित घरेलु उद्योग वा अन्य उद्योगमा अभ्यास गर्नेछन् । यो तालीमको प्रकृति घरेलु वा कुटीर उद्योगमा आधारित हुनेछ । प्रशिक्षार्थीहरु ज्ञान र सीप प्राप्त गरे पश्चात पनि सम्बन्धित उद्योगमा कार्यस्थलमा आधारित तालीम (On the Job Training (OJT) or Apprentinceship Training) का प्रशिक्षार्थीका रुपमा कार्यरत रहनेछन् । सीप सिके पश्चात सो को मूल्यांकन भएपछि मात्र प्रशिक्षार्थीहरुले सम्बन्धित संस्था वा उद्योगबाट तालीम प्राप्त गरेको प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नेछन् । तालीम प्राप्त गरेपछि सीपयुक्त व्यक्तिले रोजगार प्राप्त गर्नेछन् वा स्वरोजगार हुनेछन् । जसबाट एकातर्फ उनीहरुको आर्थिक जीवनस्तरमा सुधार आउनेछ भने अर्कोतर्फ तालीम प्राप्त जनशक्तिबाट उद्योगको उत्पादन एवं उत्पादकत्व समेत अभिबृद्धि हुन जान्छ । यी दुवै अवस्थाबाट राज्यको आर्थिक विकासमा मद्दत पुग्नुका साथै गरिवी निवारणमा समेत टेवा पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । घरेलु उद्यम (Cottage Enterprise) को रुपमा क्रमशः उत्पादन र बजार वृद्धि तर्फ अग्रसर यो व्यवसायको उद्यम बजारमा प्रशस्त माग भएको हुँदा तालिम प्राप्त जनशक्तिलाई स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पर्याप्त रोजगारीका अवसरहरु प्राप्त हुने विश्वास लिइएको छ ।

२. लक्ष्य

देश भित्र वा विदेशमा संचालनमा रहेका प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट हस्तकलाका बस्तु निर्माण गर्ने घरेलु उद्योगहरुलाई आवश्यक पर्ने सीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्नु यो पाठ्यक्रमको मुख्य लक्ष्य रहेको छ ।

३. उद्देश्य

यो पाठयक्रम बमोजिम प्रशिक्षण लिए पश्चात प्रशिक्षार्थीहरु निम्न कार्यहरु गर्न सक्षम हुने उद्देश्य लिइ यो पाठयक्रम तर्जुमा गरिएको छ :

- प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट बस्तु निर्माण गर्ने आधारभूत ज्ञान र सीपका बिषयमा जानकारी,

- आवश्यक उपकरण, औजार एवं सामग्रीको पहिचान तथा सो को संचालनका बिषयमा जानकार भई सो को प्रयोग,
- प्राकृतिक रेशाजन्य कच्चा पदार्थ उपलब्ध हुने स्थान, संकलन विधि र उपयोगको तरीका बारे जानकारी,
- प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट बस्तु निर्माण गर्ने क्रममा हुने नोक्सानीलाई कम गर्ने ज्ञान,
- कार्यस्थल, व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा अवलम्बन,
- व्यवसायिक तथा पेशागत मूल्य मान्यताका विषयमा जानकारी
- संचारसम्बन्धी ज्ञान र सीप ।

४. पाठ्यक्रमको विवरण

यो पाठ्यक्रम प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माण गर्ने विषयसँग सम्बन्धित छ । यसकारण प्रशिक्षार्थीहरुलाई प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट बस्तु निर्माण गर्ने सीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्ने आधारभूत ज्ञान र सीप प्रदान गर्ने उद्देश्यले यो पाठ्यक्रम निर्माण गरिएको छ । यो पाठ्यक्रममा प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट बस्तु निर्माण गर्ने कार्यको परिचय, सुरक्षाका उपायहरु तथा बुनाइमा आवश्यक हुने सम्पूर्ण सीपहरुको दक्षता हासिल नभएसम्म अभ्यास गराइ रहने उद्देश्य राखिएको छ । यस पेशामा सरसफाइको भूमिका, कामदारको स्वास्थ्य तथा प्राथमिक उपचार गर्ने विषयमा आवश्यक जानकारी गराइनेछ । उत्पादनको बृद्धि बढाउने सीपमा जोड दिइएको छ । 'काम गर्ने उद्योग मेरो हो' र 'मेरो पेशा सम्मानित हो ' भन्ने भावना जगाउन प्रशिक्षार्थीलाई शुरुबाटै प्रेरित गरिनेछ ।

५. समयावधि

यो तालीम कार्यक्रमको कुल समयावधी कार्यस्थलमा आधारित अभ्यास समेत गरि १६१ घन्टाको हुनेछ । कूल १६१ घण्टा मध्ये कम्तीमा १०८ घण्टा कक्षागत अभ्यास मार्फत तालिम दिई बाँकी ५३ घण्टा कार्यस्थलमा आधारित तालिम प्रदान गरी प्रमाणपत्र प्रदान गर्न सकिनेछ ।

६. संभाव्य स्थान र कच्चा पदार्थ

प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माण गर्ने कच्चा पदार्थहरु उपलब्ध हुने क्षेत्रहरु देहाय बमोजमि रहेका छन्:

झापा	कपिलवस्तु
सुनसरी	नवलपरासी (दुवै)
सप्तरी	गोर्खा
सिराहा	दाङ
उदयपुर	बाँके
धनुषा	कैलाली

सर्लाही	कञ्चनपुर
सिन्धुली	डोटी ।

प्राकृतिक रेशाजन्य वस्तुबाट सामग्री निर्माण गर्न देहायका कच्चा पदार्थहरु संभाव्य कच्चा पदार्थका रुपमा रहेका छन्:

- पटेर
- थाकल
- सिक्की
- मकैको खोस्टो
- पराल
- बाबियो
- काँस वा
- अन्य उपयुक्त रेशाजन्य पदार्थ

कच्चा पदार्थ उपलब्ध हुने क्षेत्र वा सो ढूवानी गरी अन्यत्र पनि तालिम संचालन गर्न सकिनेछ ।

७. समूहको आकार

सामान्यतया एक सत्रमा अधिकतम बीस (२०) जना व्यक्तिलाई यो तालीम दिन सकिनेछ ।

८. उपस्थिति

तालीम अवधिभर प्रशिक्षार्थीको उपस्थिति ९० प्रतिशत हुनुपर्नेछ । अन्यथा प्रमाणपत्र पाउन योग्य मानिने छैनन् ।

९. पाठ्यक्रमको विशेषता

यो पाठ्यक्रम दक्षतामा आधारित छ । यसले दक्षतापूर्वक कार्य सम्पादन गर्न जोड दिन्छ । यसमा ८० प्रतिशत सीप अभ्यास गराइन्छ भने २० प्रतिशत सैद्धान्तिक ज्ञान दिइन्छ । कार्यस्थलमा अभ्यास गराउने व्यवस्था यस पाठ्यक्रमको विशिष्ट विशेषता हो ।

१०. तालिमको लागि योग्यता

तलका आधार पूरा गरेका व्यक्तिहरु यस तालीममा सहभागी हुन सक्नेछन् :-

- सामान्य लेखपढ गर्न सक्ने
- न्यूनतम १८ वर्ष पुरा भएका र
- शारीरिक रुपमा तालिम लिन सक्षम रहेका ।

११. प्रशिक्षणको माध्यम भाषा र सामग्री

प्रशिक्षणको माध्यम भाषा नेपाली वा राष्ट्र भाषा तथा अंग्रेजी वा दुवै भाषामा हुनेछ ।

प्रभावकारी प्रशिक्षण तथा प्रदर्शनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु निम्नानुसार रहेका छन्:

- अभ्यास पुस्तिका, रुजु सुची, कलम आदि कक्षा कोठाका लागि आवश्यक मसलन्द सामग्रीहरु
- Non-Projected सामग्रीहरु (Display नमूनाहरु, फिल्म चार्ट, पोष्टर, बोर्ड, मार्कर)

- Project Media सामग्री (ओभरहेड प्रोजेक्टर, ट्रान्सपरेन्सी, स्लाईड आदि)
- श्रव्यदृष्य (टेप, फिल्म, स्लाइडटेप, भिडियो डिस्क र टेप) सामग्री ।
- आवश्यक उपकरण, औजार र सामग्रीको विवरण अनुसूची १ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

१२. प्रशिक्षण र सिकाई विधि

यो तालीम कार्यक्रममा प्रशिक्षण दिँदा सैद्धान्तिक कक्षा तर्फ अवधारणा प्रष्ट पार्ने, विषयवस्तुको परिभाषा/परिचय एवं आवश्यकता, उद्देश्यपरक व्याख्या, तरिका, प्रश्न-उत्तर विधि, सैद्धान्तिक छलफल आदि मार्फत स्पष्ट पार्ने कार्य हुनेछ ।

प्रयोगात्मक वा व्यवहारिक सिकाई विधि तर्फ उदाहरणयुक्त व्याख्या, प्रदर्शन, अवलोकन, अनुकरण, निर्देशित अभ्यास, प्रयोगात्मक अभ्यास एवं प्रदर्शन, समूहगत कार्य वा छलफल, स्व-अभ्यास र अन्य उपयुक्त तरिकाहरु उपयोग गरिनेछ ।

१३. अनुगमनको व्यवस्था

तालिमको अनुगमन देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ :-
प्रथम अनुगमनः तालीम शुरु भएको ७ दिन पछि ।
दोश्रो अनुगमनः तालीमको वीच भागमा र सो अनुगमन-तालीम समाप्त हुने अन्तिम हप्ता ।
अन्य अनुगमन आवश्यकतानुसार गर्न सकिनेछ ।

१४. प्रशिक्षार्थी मूल्यांकन विवरण

- कार्यक्रमको प्रत्येक क्षेत्र अर्न्तगत प्रत्येक सीपमा दक्षता सुनिश्चित गर्न सम्बन्धीत प्रशिक्षकद्वारा प्रशिक्षार्थीको निरन्तर कार्य सम्पादनको निरन्तर मूल्यांकन हुने व्यवस्था गरिनेछ । यो कार्यगत अभ्यासमा आधारित हुनेछ ।
- सैद्धान्तिक पक्षको मूल्यांकन गर्दा लिखित वा मौखिक विधि अपनाइनेछ । लिखित जाँच लिँदा वस्तुगत प्रश्न सोधिने छ ।
- प्रयोगात्मक सीपको मूल्यांकन भार ८० प्रतिशत र सैद्धान्तिक ज्ञानको मूल्यांकन भार २० प्रतिशत हुनेछ । सैद्धान्तिक ज्ञानको मूल्याकनमा प्रशिक्षार्थीको पेशा प्रतिको रुचीलाई पनि आधार बनाउनु पर्नेछ ।
- कार्यस्थल अभ्यास गर्दा प्रशिक्षक तथा सुपरिवेक्षकले संयुक्त रुपमा मूल्यांकन गर्नुपर्नेछ । सवै सीपको दक्षता प्राप्त नभएसम्म प्रशिक्षार्थीलाई अभ्यास गर्न लगाउनु पर्नेछ ।

१५. प्रशिक्षकको न्यूनतम योग्यता

प्रशिक्षक हुनका लागि देहायको न्यूनतम योग्यता हुनु पर्नेछः

- प्रशिक्षक हुनको लागि प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माण गर्ने सीप परीक्षणको तह २ (दूई) उतीर्ण गरेको वा

- आधारतूत तालिम लिई दुई वर्ष कार्य अनुभव भएको वा
- सम्बन्धित विषयको कम्तीमा ५ वर्षको कार्य अनुभव भएको र प्रशिक्षक प्रशिक्षण (Training of Trainers)को तालिम समेत प्राप्त गरेको हुनुपर्नेछ ।

१६. प्रशिक्षक ⁄ प्रशिक्षार्थी अनुपात

प्रशिक्षक र प्रशिक्षार्थीको अनुपात देहाय बमोजिम हुनुपर्नेछः
सैद्धान्तिक कक्षा : १ प्रशिक्षक = २० प्रशिक्षार्थी
प्रयोगात्मक कक्षा : १ प्रशिक्षक = १० प्रशिक्षार्थी

१७. प्रशिक्षकले ध्यान दिनुपर्ने आधारभूत विषय

यो पाठ्यक्रम रोजगार विहिन साक्षर युवा युवतीलाई लक्षित गरी निर्माण गरिएको छ । यो पाठ्यक्रम निर्माण गर्दा देहायका आधारभूत कार्यविधिहरुलाई आधार मानी प्रशिक्षण संचालन गर्नुपर्नेछः

- तालीम पाठ्यक्रम पूर्णरुपमा अध्ययन गर्ने,
- सीपका अन्तिम सूचक, ज्ञानका बारे अध्ययन गर्ने,
- प्रशिक्षार्थीलाई सीपको सूची दिई प्रशिक्षण विधि, समय तथा अन्य जानकारी सकभर तालीम शुरु हुनुअघि नै उपलब्ध गराउने,
- पाठ्ययोजना बनाउने र आवश्यक श्रव्य-दृष्य सामग्री प्रयोग गर्ने (सीप, ज्ञान, पेशा प्रतिका अवधारणा सम्वन्धी विषय केन्द्रित)
- प्रशिक्षार्थीलाई काम गराइमा केन्द्रित गराउने,
- दिइएको समय, सीमा भित्र प्रशिक्षकले ज्ञान र प्रयोगात्मक सीपमा सूचकगत लक्ष अनुरुप सिकाउने,
- सीपको अभ्यास पछि प्रशिक्षार्थीलाई आवश्यक कार्ययोजना दिने ।
- यो तालिम सफलतापूर्वक सम्पन्न गरे पश्चात राष्ट्रिय सीप परिक्षण समितिबाट लिइने तह १ को परीक्षणमा पनि प्रशिक्षार्थी समावेश हुन सक्ने विषयमा जानकारी गराउने ।

१८. प्रशिक्षणका लागि सुझाव

प्रशिक्षकले प्रशिक्षण दिँदा देहायका मुख्य पक्षमा ध्यान दिनु पर्नेछः

- उद्देश्य चयन गर्ने (संख्यात्मक, मनावैज्ञानिक र भावनात्मक),
- विषयवस्तु छनोट गर्ने,
- प्रशिक्षणका विधि (प्रशिक्षक केन्द्रित ⁄ प्रशिक्षार्थी उन्मुख) अपनाउने,
- सीप कार्यको प्रदर्शन गर्ने र अनुशरण गर्न लगाउने,
- प्रशिक्षार्थीलाई सीपको अभ्यास गराउने,
- उपयुक्त मूल्यांकन विधि अपनाउने,
- पृष्ठपोषणबाट प्राप्त कमी कमजोरी सुधार गर्ने गराउने ।

१९. मूल्यांकन विधि

प्रस्तुत मूल्यांकन प्रणाली सरल, बुझ्न सजिलो र प्रभावकारी छ । यो प्रणाली प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट बस्तु निर्माणकर्ता हुनका लागि आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप, धारणा र मैत्रीपूर्ण व्यवहार सबै महत्वपूर्ण छन् भने मान्यतामा आधारित छ । हरेक सीपको नियमित मूल्यांकन गरिनेछ । मूल्यांकनको अंक भार देहाय बमोजिम हुनेछः

१. सैद्धान्तिक ज्ञानको मूल्यांकन
(लिखित, मौखिक वा प्रयोगात्मक) ....१०० पूर्णाङ्क

२. सीपको मूल्यांकन ....३०० पूर्णाङ्क
सम्बन्धित प्रशिक्षक - १००
सम्बन्धित सुपरिवेक्षक - १००
तोकेको बाह्य विज्ञ - १००

३. व्यक्तिगत धारणा सम्बन्धी प्रशिक्षकले गरेको मूल्यांकन ....१०० पूर्णाङ्क
- हाजिरी
- समय पालना
- अनुशासन
- संचार गर्ने सीप
- सामुहिक सहभागिता
- काम प्रतिको लगाव

२०. प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नका लागि पुरा गर्नुपर्ने शर्त

- यस पाठयकम बमोजिम तालीममा सहभागी भै तालमि सम्पन्न गरेका प्रशिक्षार्थीहरुलाई मूल्यांकनका आधारमा तालीम सम्पन्नताको प्रमाणपत्र प्रदान गरिनेछ र प्रमाणपत्रको पछाडि सिकेका सीपहरुको संक्षिप्त सूची समावेश गरिनेछ । यसरी प्रदान गरिने प्रमाणपत्रको नाम ***"प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणकर्ता"*** हुनेछ ।
- पाठ्यक्रमले निर्धारण गरेका सर्तहरु सफलतापूर्वक पूरा गर्ने प्रशिक्षार्थीलाई सम्बन्धित प्रशिक्षण संस्थाले *"रेशाजन्य सामग्रीबाट बस्तु निर्माणकर्ता"* को प्रमाणपत्र दिनेछ ।
- राष्ट्रिय सीप प्रशिक्षण समितिले संचालन गर्ने तह १ को प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणकर्ता विषयको सीप परीक्षणमा समावेश भई यो तालीम पाएका प्रशिक्षार्थीले सीप प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

२१. मोडयुल संरचना

तालीमको संरचना र पाठ्यक्रमको सूची निम्न ढाँचामा प्रस्तुत गरिएको छ । प्रशिक्षकले प्रशिक्षार्थीको स्तर तथा आवश्यकता अनुसार यो सूचीलाई परिमार्जन गर्न सक्नेछन् ।

क.सं	**मोडयुल**	**कार्य-घण्टा**		
		सैद्धान्तिक	**प्रयोगात्मक**	**जम्मा**
१.	व्यवसायजन्य स्वास्थ्य र सुरक्षा	९	१८	२७
२.	प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माण	१०	५२	६२
३.	पेशागत मान्यता र संचार सीप	९	१०	१९
४.	प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणको कार्यस्थल अभ्यास	-	५३	५३
	जम्मा	२८	१३३	१६१

मोड्युल १: व्यवसायजन्य स्वास्थ्य र सुरक्षा सिकाई

यस खण्डमा व्यवसायजन्य स्वास्थ्य र सुरक्षाका उद्योगजन्य र व्यक्तिगत स्तरमा अवलम्बन गर्नुपर्ने तरिकाका विषयमा सिकाइने ज्ञान तथा सीपका विषयवस्त र कार्य घण्टा उल्लेख गरिएको छ ।

मोडयुलको विवरण र कार्य-घण्टा

विषय	ज्ञान तथा सीपका विषयवस्तु	कार्य-घण्टा	
		सैद्धान्तिक	प्रयोगात्मक
मोडयुल -१	व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा		
१. कार्यस्थलमा हुन सक्ने दुर्घटनावाट बच्न सुरक्षा अवलम्बन गर्ने	• संभावित दुर्घटना बारे परिभाषित गर्ने • मेसिन संचालनमा जोखिम बर्णन गर्ने • व्यक्तिगत सुरक्षा बारेका उपाय अवलम्बन गर्ने • मेसिनको सुरक्षा गर्ने • वातावरण सुरक्षित राख्ने उपाय अवलम्बन गर्ने ।	२	-
२.प्राथमिक उपचार सम्बन्धी जानकारी	• परिभाषा दिने • विधि थाहा पाउने • पेशासँग सम्बन्धित प्राथमिक उपचार गर्ने • सम्बन्धित स्वास्थ्य चौकीसम्म पुऱ्याउने	४	१०
३. सुरक्षाका सामग्री पत्ता लगाउने	• सामग्री पहिचान गर्ने • सामग्री प्राप्त गर्ने • सामग्री सफा राख्ने • भण्डार गर्ने	१	२
४. धारिलो उपकरण प्रयोग गर्ने	• उपकरण प्राप्त गर्ने • उपकरण प्रयोग गर्ने • उपकरण सुरक्षित ठाउँमा राख्ने	१	२
५. आगो निभाउने	• यन्त्र पहिचान गर्ने • यन्त्र ल्याउने • प्रयोग गर्ने • यन्त्र थन्काउने	१	४

मोड्युल २ : प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माण

यस मोड्युलमा प्रशिक्षार्थीहरुले कच्चा पदार्थ संकलन, कच्चापदार्थको तयारी, सामग्री रंग्याउने, सामग्री बुन्ने, सामग्रीलाई सुन्दरता दिने, प्याकेजिङ्ग गर्ने तथा बजार व्यवस्थापन गर्ने जस्ता मुलभूत सीप र ज्ञानको अभ्यास गर्नेछन । यी सीपहरुको तालीम संस्थामा र कार्यस्थलमा समेत अभ्यास गर्नु पर्ने छ ।

मोडयुलको विवरण र कार्य-घण्टा

विषय	ज्ञान तथा सीपका विषयवस्तु	कार्य-घण्टा	
		सैद्धान्तिक (घण्टा)	**प्रयोगात्मक (घण्टा)**
मोडयुल -२		१०	५२
१ सामग्री जम्मा	रेशाजन्य सामग्री जम्मा गर्ने ।	१	५
२ सामग्री रङ्गयाउन	रेशाजन्य सामग्री रङ्गयाउने ।	१	५
३ बुनाई	हस्तकलाको सामान बुन्ने ।	२	१२
४सुन्दरता	तयारी ब्यागलाई सुन्दरता दिने ।	२	१०
५प्याकेजिङ्ग	प्याकेजिङ्ग गर्ने ।	२	१०
६बजार व्यवस्थापन	बजार व्यवस्थापन गर्ने ।	२	१०

ईकाई: २.१. रेशाजन्य सामग्री जम्मा गर्ने ।

सीप   २.१.१ रेशाजन्य सामग्री पहिचान गर्ने ।

प्रयोगात्मक : १घण्टा १५ मिनेट

सैद्धान्तिक : १२ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१. २. ३. ४.	सामग्री पाउने स्थानको छनौट गर्ने । आवश्यक औजार प्राप्त गर्ने । रेशाजन्य सामग्रीको पहिचान गर्ने । रेशाजन्य सामग्रीका प्रजाती छुट्याउने ।	स्थान/अवस्था - कक्षा कोठा, प्रयोगशाला - सामान प्राप्त हुने स्थान उद्देश्य: रेशाजन्य सामग्री पहिचान गर्ने । मापदण्ड प्रजाती छुट्याई पहिचान गर्न जानेको हुने ।	- पहिचान गर्ने तरिका - रेशाजन्य सामग्रीका प्रजाती - पहिचानको महत्व - पहिचान गर्दाका फाईदा

आवश्यक सामग्री :

हसिया, चक्कु, पंजा, जुत्ता

सुरक्षाको अवधारणा :

काँढा आदिबाट बच्न अपनाउने तरीका ।

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

सामग्री छुट्याउने विधि ।

ईकाई: २.१.रेशाजन्य सामग्री जम्मा गर्ने ।

सीप २.१.२: रेशाजन्य सामग्री काट्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १२ मिनेट

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	स्थान छनोट गर्ने ।	अवस्था - कक्षा कोठा - प्रयोग शाला - कार्यस्थल कार्य/उद्देश्य: रेशाजन्य सामग्री काट्ने मापदण्ड रेशाजन्य सामग्री लुछेर निकालेको वा काटेको ।	- लुछ्ने तरिका - काटने तरिका - लुछ्नुको महत्व
२.	पूर्ण तयारी गर्ने । प्राथमिक उपचार गर्नुपर्ने		
३.	औजार प्राप्त गर्ने ।		
४.	सामग्रीको छनोट गर्ने ।		
५	रेशाजन्य सामग्री काट्ने ।		
६	प्रजाती छुट्याउने ।		
७.	ढुवानीको व्यवस्था गर्ने ।		
८.	काटेर ल्याएको सामग्रीलाई भण्डारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
हसिया चक्कु, पञ्जा, जुत्ता, डोरी

सुरक्षाको अवधारणा :
काँढाबाट बच्ने

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
प्रजातिको प्रकार र कटाईमा ध्यान दिने ।

ईकाई: २.१.रेशाजन्य सामग्री जम्मा गर्ने ।

सीप २.१.३: सामग्री सुकाउने ।

प्रयोगात्मक : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : ६ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१. २. ३. ४. ५ ६ ७. ८ ९..	सुकाउने स्थान छनोट गर्ने । सुकाउने ठाँउ तयारी गर्ने । सामग्रीलाई सुकाउने ठाँउ सम्म ल्याउने । रेशाजन्य सामग्री केलाउने । रेशाजन्य प्रजाती छुट्याउने । रेशाजन्य सामग्री सुकाउने । सुकाएको सामग्रीलाई पल्टाउने । सुकेको सामग्री उठाउर्ने । सामग्रीलाई भण्डारण गर्ने ।	<u>अवस्था</u> - कार्यस्थल <u>कार्य/उद्देश्य:</u> सामग्री सुकाउने । <u>मापदण्ड</u> रेशाजन्य सामग्री सुकाउने तरिका जानेको हुने ।	- सुकाउने तरिका - सुकाउनुको फाईदा - बेफाईदा

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>
तिर्पाल, प्लास्टिक, लौरो

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>
धुलोबाट बच्ने ।

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>
प्रजाति छुट्याउने र व्यवस्थित तरिकाले सुकाउने विधिमा सजग रहने ।

ईकाईः २.१. रेशाजन्य सामग्री जम्मा गर्ने ।
सीपः २.१.४ रेशाजन्य सामग्रीको आकार छुट्याउने ।

प्रयोगात्मक : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : ६ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	कार्यस्थल छनोट गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- छुटयाउने तरिका - छुटयाउने महत्व -
२.	सामग्री प्राप्त गर्ने ।		
३.	लामो छोटो छुट्याउने ।	कार्य/उद्देश्यः आकार छुट्याउने ।	
४.	अलग अलग मुठा बनाउने ।	मापदण्ड लामो छोटो आकारको	
५	मुठालाई भण्डारण गर्ने ।	आधारमा सामग्री छुटयाउन जानकार हुने ।	

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
मुठा बान्ने रेशा

सुरक्षाको अवधारणा :
धुलोबाट बच्ने ।

ध्यान दिनुपर्ने चरणः
आकार प्रकार र छुट्याउने तरिका ।

ईकाईः २.१. रेशाजन्य सामग्री जम्मा गर्ने ।
सीपः २.१.५ रेशाजन्य सामग्रीको साईज मिलाउने ।

प्रयोगात्मक : ४५ मिनेट
सैद्धान्तिक : १२ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	कार्यस्थल तयार गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- साईज मिलाउने बिधि - साईज मिलाउंदाको फाईदा -
२.	सामग्री प्राप्त गर्ने ।		
३.	औजार प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्यः सामग्रीको साईज मिलाउने ।	
४.	सामग्रीको आकार मिलाउन काट्ने ।	मापदण्ड	
५	सामग्रीलाई मुठा बनाउने ।	साईज मिलाउन जानेको हुने ।	
६	सामग्रीलाई बुन्ने स्थानमा लैजाने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
कैंची

सुरक्षाको अवधारणा :
धुलोबाट बच्ने ।

ध्यान दिनुपर्ने चरणः
आकार मिलाउने ।

ईकाईः २.१. रेशाजन्य सामग्री जम्मा गर्ने ।
सीपः २.१.६ रेशाजन्य सामग्रीको मुठा बाध्ने ।

प्रयोगात्मक : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : ६ मिनेट

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	कार्यस्थल छनौट गर्ने ।	<u>अवस्था</u> - कार्यस्थल	- रेशाजन्य सामग्रीको प्रजाती - मुठा बांध्ने तरिका - मुठाको महत्व
२.	रेशाजन्य सामग्री छुट्याउने ।	<u>कार्य/उद्देश्यः</u> रेशाजन्य सामग्रीको मुठा बांध्ने ।	
३.	रेशाजन्य सामग्री प्राप्त गर्ने ।		
४.	मुठा बांध्ने ।	<u>मापदण्ड</u> मुठा बांध्न जानेको हुने ।	
५	भण्डारण गर्ने		

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>
मुठाको लागि आवश्यक पर्ने रेशा

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>
धुलोबाट बच्ने ।

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरणः</u>
मुठाको आकार र बाध्ने विधि ।

ईकाई: २.१. रेशाजन्य सामग्री जम्मा गर्ने ।

सीप: २.१.७ रेशाजन्य सामग्रीको भण्डारण गर्ने ।

प्रयोगात्मक : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : ६ मिनेट

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	भण्डार छनौट गर्ने ।	<u>अवस्था</u> - कार्यस्थल	- भण्डारण गर्ने तरीका - भण्डारणको महत्व
२.	सामग्री प्राप्त गर्ने ।		
३.	भण्डारण गर्नुपर्ने ठाउं तयार गर्ने ।	<u>कार्य/उद्देश्य:</u> भण्डारण गर्ने ।	
४.	सामग्रीलाई भण्डारण गर्ने ।	<u>मापदण्ड</u> भण्डारण गर्ने तरिका जानेको हुने ।	

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>
मुठाको लागि आवस्यक पर्ने रेशा

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>
धुलोबाट बच्ने ।

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>
सामग्रीको परिमाण र भण्डार स्थालको अवस्था ।

ईकाई : २.२ : रेशाजन्य सामग्री रङ्गयाउने ।

सीप   २.२.१: रङ्गको डिजाईन गर्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा

सैद्धान्तिक : १२ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	रङ्ग लगाउने ठाउंको छनौट गर्ने ।	<u>अवस्था</u> - कक्षा कोठा - कार्यस्थल	- रङ्गको डिजाईन गर्ने तरीका - रङ्गको डिजाईनको महत्व
२.	रङ्गहरु प्राप्त गर्ने ।		
३.	रङ्गको छनोट गर्ने ।	<u>कार्य/उद्देश्य:</u> डिजाईन गर्ने ।	
४.	रङ्गको डिजाईन गर्ने ।		
५.	डिजाईन अनुसारको रङ्गको तयारी गर्ने ।	<u>मापदण्ड</u> डिजाईन गर्न जानेको हुने ।	

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>

रङ्ग मिसाउने सामग्रीहरु

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>

रङ्ग लगाउने विधि ।

ईकाई : २.२ : रेशाजन्य सामग्री रङ्गयाउने ।

सीप २.२.२: पानी उमाल्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ६ मिनेट

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	स्थान छनौट गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- पानी उमाल्ने तरीका - पानी उमाल्नुको महत्व
२.	सामग्री संकलन गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य:	
३.	चुलो तयार गर्ने ।	पानी उमाल्ने ।	
४.	भाडामा आवस्यक पानी राख्ने ।	मापदण्ड पानी उमाल्ने तरिका	
५.	पानी उमाल्ने ।	जानेको हुने ।	
६.	पानी उमालेर रङ्ग मिलाउने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

भाँडा, चुलो

सुरक्षाको अवधारणा :

आगोबाट बच्ने

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

पानिको मात्रा मिलाउने ।

ईकाई : २.२ : रेशाजन्य सामग्री रङ्गयाउने ।

सीप : २.२.३ रङ्ग मिलाउने ।

प्रयोगात्मक : ४५ मिनेट

सैद्धान्तिक : १२ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	कार्यस्थल छनौट गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- रङ्गको प्रकार - रङ्गको मापन
२.	रङ्ग प्राप्त गर्ने ।		- रङ्ग मिलाउने तरीका - रङ्गको महत्व
३.	पानी तयार गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: रङ्ग मिलाउन।	
४.	रङ्गको मात्रा छुट्याउने ।	मापदण्ड रङ्ग तोकिएको मात्रामा	
५.	पानीमा रङ्ग मिलाउने ।	मिलाउन जानकार हुने ।	
६.	पानी उमाल्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

रङ्ग, पानी, भाडो, चम्चा

सुरक्षाको अवधारणा :

आगोबाट बच्ने

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

पानीको मात्रा र रङ्गको मात्रा ।

ईकाई : २.२ : रेशाजन्य सामग्री रङ्गयाउने ।

सीप : २.२.४ रेशाजन्य सामग्री रङ्गमा डुबाउने ।

प्रयोगात्मक : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : ६ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	कार्यस्थल छनौट गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- डुबाउने तरीका - डुबाउने महत्व - डुबाउनुको फाईदा /बेफाईदा
२.	कार्यस्थल तयार गर्ने ।		
३.	सामग्री संकलन गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: रङ्गमा डुबाउने ।	
४.	रङ्गको पानी उमाल्ने ।	मापदण्ड रङ्गमा डुबाउने तरिका	
५.	रङ्गको उमालेको पानीमा सामग्री डुबाउने ।	जानेको हुने ।	

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

रङ्ग, पानी, भाडो, चम्चा

सुरक्षाको अवधारणा :

आगोबाट बच्ने

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

पानीमा रङ्ग डुबाउने तरिका ।

ईकाई : २.२ : रेशाजन्य सामग्री रङ्गयाउने ।
सीप : २.२.५ सामग्री पखाल्ने ।

प्रयोगात्मक : ४५ मिनेट
सैद्धान्तिक : १२ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	स्थान छनौट गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- सामग्री पखाल्ने बिधि - सामग्री पखाल्दाको महत्व - सामग्री पखाल्नुको फाईदा /बेफाईदा
२.	सामग्री प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: सामग्री पखाल्ने ।	
३.	पानी तयार गर्ने ।		
४.	रङ्गाएको सामग्री पानीले पखाल्ने ।	मापदण्ड सामग्री पखाल्न जानेको हुने ।	

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
पानी

सुरक्षाको अवधारणा :
भिज्नबाट बच्ने

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
पानीले पखाल्ने ।

ईकाई : २.२ : रेशाजन्य सामग्री रङ्गयाउने ।
सीप : २.२.६ रंगाएको सामग्री सुकाउने ।

प्रयोगात्मक : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : ६ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	कार्यस्थल छनौट गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- सुकाउने बिधि - सुकाउनुको महत्व - सुकाउनुको फाईदा /बेफाईदा
२.	सामग्री प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: सामग्री सुकाउने ।	
३.	ठाउं तयार पार्ने ।		
४.	सामग्री सुकाउने ।	मापदण्ड सामग्री सुकाउन जानेको हुने ।	
५.	सुकेको सामग्री भण्डारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
डोरी ।

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
सामग्री सुकाउने स्थान ।

ईकाई : २.२ : रेशाजन्य सामग्री रङ्गयाउने ।

सीप : २.२.७ रंगाएर सुकाएको सामग्री भण्डारण गर्ने ।

प्रयोगात्मक : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : ६ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	स्थान छनौट गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- भण्डारण गर्ने बिधि - भण्डारणको महत्व
२.	भण्डार तयार पार्ने ।		- भण्डारणको फाईदा - भण्डारणको बेफाईदा
३.	सुकाएको सामग्रीलाई भण्डार सम्म पु-याउने ।	कार्य/उद्देश्य: सामग्री भण्डारण गर्ने ।	
४.	ठीक तरिकाले भण्डारण गर्ने ।	मापदण्ड सामग्री भण्डारण गर्न जानेको हुने ।	

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

रेशाजन्य सामग्री, भण्डार

सुरक्षाको अवधारणा :

धुलोबाट बच्ने

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

व्यवस्थित तरिकाले ढुवानी र भण्डारण गर्ने ।

ईकाई : २.३ हस्तकलाको सामान बुन्ने ।

सीप : २.३.१ निर्माण गर्ने सामानको निर्क्यौल गर्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १२ मिनेट

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- सामग्रीको प्रकार - निर्माण गर्ने बिधि
२.	माग प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य:	- सामग्री निर्माणको महत्व
३.	डिजाईन तय गर्ने ।	सामग्रीको निर्क्यौल गर्ने ।	- सामग्री निर्माणको फाईदा
४.	निर्माण गर्ने सामग्रीको निर्क्यौल गर्ने ।	मापदण्ड सामग्रीको निर्क्यौल गर्न जानेको हुने ।	- सामग्री निर्माणको बेफाईदा
.			

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
डिजाइन र सामग्रीको छनौट ।

ईकाई : २.३ हस्तकलाको सामान बुन्ने ।

सीप : २.३.२ डोरी बुन्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	कार्यस्थल तय गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- डोरीको प्रकार - डोरी बनाउने तरीका
२.	सामग्री प्राप्त गर्ने ।		- यसको महत्व
३.	डोरी बुन्ने ।	कार्य/उद्देश्य: डोरी बुन्ने ।	- डोरी बुन्नुको फाईदा - डोरी बुन्नुको बेफाईदा
४.	रोल बनाउने ।	मापदण्ड डोरी बुन्न जानेको हुने ।	
५.	बांधेर भण्डारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

कैची,

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

बुन्ने र रोल बनाउने विधि ।

ईकाई : २.३ हस्तकलाको सामान बुन्ने ।

सीप : २.३.३ डोरी जोडेर आकार दिने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- डोरी जोड्ने तरीका - यसको महत्व -
२.	कार्यस्थल तयार गर्ने ।		
३.	डोरी प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: डोरी जोड्ने ।	
४.	आकार निर्धारण गर्ने ।	मापदण्ड डोरी जोडन जानेको हुने ।	
५.	डोरी जोड्ने ।		
६.	आकार बनाउने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
कैची,

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
डोरी जोडेर आकार दिने तरिका ।

ईकाई : २.३ हस्तकलाको सामान बुन्ने ।

सीप : २.३.४ हात (Handle) को डोरी बनाउने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक :१८ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- डोरी बनाउने तरीका - यसको महत्व
२.	कार्यस्थल तयार गर्ने ।	कार्य/उद्देश्यः	- डोरी बनाउनको फाईदा
३.	सामग्री प्राप्त गर्ने ।	डोरी बनाउने ।	- डोरी बनाउनको बेफाईदा
४.	हातको डोरी बनाउने ।	मापदण्ड डोरी बनाउन जानेको हुने ।	
५.	भण्डारण गर्ने		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
सुईरो,

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरणः
सामग्रीको आकार अनुरुप डोरी बनाउने ।

ईकाई : २.३ हस्तकलाको सामान बुन्ने ।

सीप : २.३.५ व्यागको ह्याण्डील (Handle) बुन्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- ह्याण्डील बुन्ने तरीका
२.	कार्यस्थल तयार गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: ह्याण्डील बुन्ने ।	- ह्याण्डील बुन्नुको महत्व
३.	सामग्री तयार गर्ने ।		- ह्याण्डील बुन्नुको फाईदा
४.	डिजाईन बनाउने ।	मापदण्ड ह्याण्डील बुन्न जानेको हुने ।	- ह्याण्डील बुन्नुको बेफाईदा
५.	ह्याण्डील बुन्ने ।		
६	व्यागमा जोड्ने ।		
७.	भण्डारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुईरो,

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

सामग्रीको आकार, डिजाइन र जोड्ने तरिका ।

ईकाई : २.३ हस्तकलाको सामान बुन्ने ।

सीप : २.३.६ व्यागमा भित्री कपडा राख्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा

सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- भित्री कपडा राख्न तरीका
२.	कार्यस्थल तयार गर्ने ।		- भित्री कपडा राख्नुको महत्व
३.	सामान प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: भित्री कपडा राख्ने ।	- भित्री कपडा राख्नुको फाईदा
४.	कपडा तयार गर्ने ।	मापदण्ड भित्री कपडा राख्न जानेको हुने ।	- भित्री कपडा राख्नुको बेफाईदा
५.	कपडा कटाई गर्ने ।		
६.	कपडा सिलाउने ।		
७.	कपडा व्यागमा राख्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सियो, धागो

सुरक्षाको अवधारणा :

सियो राम्रो सँग प्रयोग गर्ने

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

व्याग र कपडाको आकार अनुरुप सिलाउने विधि ।

ईकाई : २.३ हस्तकलाको सामान बुन्ने ।

सीप : २.३.७ भित्री कपडामा चेन (chain) जोड्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा

सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१. २. ३. ४. ५.	पूर्व तयारी गर्ने । सामान प्राप्त गर्ने । कार्यस्थल तयार गर्ने । चेन छनोट गर्ने । कपडामा चेन सिलाउने ।	<u>अवस्था</u> - कार्यस्थल <u>कार्य/उद्देश्य:</u> भित्री कपडामा चेन जोड्ने । <u>मापदण्ड</u> भित्री कपडामा चेन जोड्न जानेको हुने ।	- चेनको प्रकार - चेन जोड्ने तरीका - भित्री कपडामा चेन जोड्नुको महत्व - भित्री कपडामा चेन जोड्नुको फाईदा - भित्री कपडामा चेन जोड्नुको बेफाईदा

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>

चेन, कपडा, गम

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>

सामग्री र चेनको आकार मिलाउने ।

ईकाई : २.४. तयारी ब्यागलाई सुन्दरता दिने ।

सीप : २.४.१ पालीस गर्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	<u>अवस्था</u> - कार्यस्थल	- ब्यागको प्रकार - पालीस गर्ने तरीका - पालीसको महत्व -
२.	सामान जम्मा गर्ने ।		
३.	कार्यस्थल बनाउने ।	<u>कार्य/उद्देश्य:</u> पालीस गर्ने।	
४.	ब्यागमा ३ पटक पालीस गर्ने ।	<u>मापदण्ड</u> पालीस गर्न जानेको हुने ।	
५.	ब्याग सुकाउने ।		
६.	ब्याग भण्डारण गर्ने ।		

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>
पालीस, ब्रस

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>
पालीसको मात्रा र लगाउने तरिका ।

ईकाई : २.४. तयारी ब्यागलाई सुन्दरता दिने ।

सीप : २.४.२ सितारा जडान गर्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : २४ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	<u>अवस्था</u> - कार्यस्थल	- सीताराको प्रकार - सीतारा जडान गर्ने तरीका
२.	सामान प्राप्त गर्ने ।	<u>कार्य/उद्देश्य:</u> सीतारा जडान गर्ने।	- सीताराको महत्व
३.	कार्यस्थल तयार गर्ने ।		- सीतारा जडानको फाईदा
४.	सीतारा प्राप्त गर्ने ।	<u>मापदण्ड</u> सीतारा जडान गर्न जनेको हुने ।	- सीतारा जडानको बेफाईदा
५.	सीतारा जडान गर्ने ।		-
६.	व्याग भण्डारण गर्ने ।		

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>

सीतारा, धागो, सियो

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>

सीताराको छनौट र सामग्रीमा जडान गर्ने तरिका ।

ईकाई : २.४. तयारी ब्यागलाई सुन्दरता दिने ।

सीप : २.४.३ पोते जडान गर्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : २४ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	<u>अवस्था</u> - कार्यस्थल <u>कार्य/उद्देश्य:</u> पोते जडान गर्ने। <u>मापदण्ड</u> पोते जडान गर्न जानेको हुने ।	- पोतेको प्रकार - पोते जडान गर्ने तरीका - पोतेको महत्व - पोते जडानको फाईदा - पोते जडानको बेफाईदा -
२.	पोते प्राप्त गर्ने ।		
३.	ब्याग प्राप्त गर्ने ।		
४.	कार्यस्थल तयार गर्ने ।		
५.	पोते जडान गर्नै ।		
६.	व्याग भण्डारण गर्ने ।		

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>
पोते, सियो, धागो

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>
पोतेको छनौट र पोते जडान गर्ने विधि ।

ईकाई : २.४. तयारी ब्यागलाई सुन्दरता दिने ।

सीप : २.४.४ बुट्टा जडान गर्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : २४ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- बुट्टा प्रकार - बुट्टा जडान गर्ने तरीका
२.	सामान प्राप्त गर्ने ।		
		कार्य/उद्देश्य:	- बुट्टाको महत्व
३.	बुट्टा बनाउने ।	बुट्टा जडान गर्ने।	- बुट्टा जडानको फाईदा - बुट्टा जडानको बेफाईदा
४.	व्यागमा बुट्टा जडान गर्ने ।	मापदण्ड बुट्टा जडान गर्न जानेको	
५.	व्याग भण्डारण गर्ने ।	हुने ।	

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
सियो, धागो

सुरक्षाको अवधारणा :
सियोबाट सर्तक रहने

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
बुट्टाको छनौट र जडान गर्ने विधि ।

ईकाई २.४. तयारी व्यागलाई सुन्दरता दिने ।

सीप : २.४.५ धागोको गुच्छा जडान गर्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- धागोको गुच्छा प्रकार - धागोको गुच्छा जडान गर्ने तरीका
२.	सामान प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: धागोको गुच्छा जडान गर्ने।	- धागोको गुच्छो महत्व - धागोको गुच्छा जडानको फाईदा
३.	धागोको गुच्छा बनाउने ।	मापदण्ड धागोको गुच्छा जडान गर्न जानेको हुने ।	- धागोको गुच्छा जडानको बेफाईदा -
४.	व्याग तयार पार्ने ।		
५.	धागोको गुच्छा जोड्ने ।		
६.	व्याग भण्डारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सियो, धागो

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

धागोको छनौट र गुच्छा बनाउने विधि ।

ईकाई : २.४. तयारी ब्यागलाई सुन्दरता दिने ।

सीप : २.४.६ फूल जडान गर्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा

सैद्धान्तिक : १२ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- फूलको प्रकार - फूल जडान गर्ने तरीका
२.	निर्देशन प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: फूल जडान गर्ने।	- फूलको महत्व - फूल जडानको फाईदा
३.	सामान जम्मा पार्ने ।		
४.	फूल बनाउने वा प्राप्त गर्ने ।	मापदण्ड फूल जडान गर्न जानेको हुने ।	- फूल जडानको बेफाईदा -
५.	फूल जडान गर्ने ।		
६.	व्याग भण्डारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सियो, धागो

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

फुलको छनौट र जडान गर्ने विधि ।

ईकाई : २.५. प्याकेजिङ्ग गर्ने ।

सीप : २.५.१ प्याकेजिङ्ग वाकस तयार गर्ने ।

प्रयोगात्मक : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- प्याकेजिङ्ग वाकसको प्रकार
२.	निर्देशन प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: प्याकेजिङ्ग वाकस तयार पार्ने ।	- प्याकेजिङ्ग वाकस बनाउने तरीका
३.	सामान प्राप्त पार्ने ।		- प्याकेजिङ्ग वाकसको महत्व
४.	प्याकेजिङ्ग वाकस बनाउने ।	मापदण्ड प्याकेजिङ्ग वाकस तयार पार्न जानेको हुने ।	- प्याकेजिङ्ग वाकसको फाईदा
५.	व्याग भण्डारण गर्ने ।		- प्याकेजिङ्ग वाकसको बेफाईदा

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

टेप, स्टिच

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

सामग्रीको परिमाण र बाकसको आकार ।

ईकाई : २.५. प्याकेजिङ्ग गर्ने ।

सीप : २.५.२ ब्राण्ड व्याच टांस्ने ।

प्रयोगात्मक : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- ब्राण्ड व्याचको प्रकार - ब्राण्ड व्याच टांस्ने तरीका
२.	कार्यस्थल छनोट गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: ब्राण्ड व्याच टांस्ने ।	- ब्राण्ड व्याचको महत्व - ब्राण्ड व्याच टांस्नुको फाईदा
३.	सामान प्राप्त पार्ने ।		
४.	निर्देशन प्राप्त गर्ने	मापदण्ड ब्राण्ड व्याच टाँस्न जानेको हुने ।	- ब्राण्ड व्याच टांस्नुको बेफाईदा -
५.	ब्राण्ड व्याच छनौट गर्ने ।		
६.	ब्राण्ड व्याच टांस्ने ।		
७.	भण्डारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

गम, व्याच, ब्राण्ड

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

व्याज टाँस्ने स्थान ।

ईकाई : २.५. प्याकेजिङ्ग गर्ने ।

सीप : २.५.३ निर्मित बस्तु बाकसमा मिलाएर राख्ने ।

प्रयोगात्मक : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- निर्मित बस्तु बाकसमा मिलाएर राख्ने तरीका
२.	निर्देशन प्राप्त गर्ने	कार्य/उद्देश्य: निर्मित बस्तु बाकसमा मिलाएर राख्ने ।	- निर्मित बस्तु बाकसमा मिलाएर राख्नुको महत्व
३.	तयार सामान प्राप्त पार्ने ।		- निर्मित बस्तु बाकसमा मिलाएर राख्नुको फाईदा
४.	बाकस तयार गर्ने ।	मापदण्ड निर्मित बस्तु बाकसमा मिलाएर राख्न जानेको हुने ।	
५.	निर्मित सामान बाकसमा मिलाएर राख्ने ।		
६.	भण्डारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

बाकस

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

सामग्री ठिक तरिकाले मिलाएर राख्ने ।

ईकाई : २.६. बजार व्यवस्थापन गर्ने ।

सीप : २.६.१ विक्री स्थल निश्चित गर्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- विक्री स्थल निश्चित गर्ने तरीका
२.	निर्देशन प्राप्त गर्ने	कार्य/उद्देश्य: विक्री स्थान निश्चित गर्ने ।	- विक्री स्थल निश्चित गर्नुको महत्व
३.	विक्री स्थान छनोट गर्ने ।		- विक्री स्थल निश्चित गर्नुको फाईदा
४.	विक्री कक्षको व्यबस्था गर्ने ।	मापदण्ड विक्री स्थान निश्चित गर्न जानकार रहने ।	- विक्री स्थल निश्चित गर्नुको बेफाईदा
५.	विक्री स्थल सम्म सामान पू-याउने ।		-

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
सामानको सुरक्षित ढुवानी ।

ईकाई : २.६. बजार व्यवस्थापन गर्ने ।

सीप : २.६.२ खरिदकर्ता पहिचान गर्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- खरिदकर्ता पहिचान गर्ने तरीका
२.	निर्देशन प्राप्त गर्ने	कार्य/उद्देश्यः	- खरिदकर्ता पहिचान गर्नुको महत्व
३.	विक्री सामान तयार गर्ने ।	खरिदकर्ता पहिचान गर्ने ।	- खरिदकर्ता पहिचान गर्नुको फाईदा
४.	खरिदकर्ता पहिचान गर्ने ।	मापदण्ड खरिदकर्ता पहिचान गर्न	- खरिदकर्ता पहिचान गर्नुको बेफाईदा
५.	खरिदकर्तासँग सम्पर्क स्थापना गर्ने ।	जानकार रहने ।	-

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरणः
सामानको परिमाण, मुल्य र बजारको आवश्यक्तामा ध्यान दिने ।

ईकाई : २.६. बजार व्यवस्थापन गर्ने ।

सीप : २.६.३ मुल्य निर्धारण गर्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- मुल्य निधारण गर्नुको महत्व
२.	निर्देशन प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य:	- मुल्य निधारण गर्ने तरीका
३.	बजार अध्ययन गर्ने ।	मुल्य निधारण गर्ने ।	- मुल्य निधारण गर्नुको फाईदा
४.	मुल्य विश्लेषण गर्ने ।	मापदण्ड मुल्य निधारण गर्न जानेको	- मुल्य निधारण गर्नुको बेफाईदा
५.	लागत हिसाव निकाल्ने ।	हुने ।	
६.	नाफा हिसाव राख्ने ।		
७.	शुल्क जोड्ने ।		
८.	मुल्य निधारण गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
लगानी भएको रकम र नाफाको हिसाब राख्ने ।

ईकाई : २.६. बजार व्यवस्थापन गर्ने ।

सीप : २.६.४ बिज्ञापन गर्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- बिज्ञापनको माध्यमहरु - बिज्ञापनका विषयहरु
२.	निर्देशन प्राप्त गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य:	- बिज्ञापनको प्रकार - बिज्ञापनको महत्व
३.	बिज्ञापनको विषय तय गर्ने ।	बिज्ञापन गर्ने ।	- बिज्ञापन गर्नुको फाईदा
४.	बिज्ञापनको माध्यम छनौट गर्ने ।	मापदण्ड बिज्ञापन गर्न जानकार हुने ।	- बिज्ञापन गर्नुको बेफाईदा
५.	बिज्ञापन गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
विज्ञापन गर्ने माध्यमको छनौट ।

ईकाई : २.६ बजार व्यवस्थापन गर्ने ।

सीप : २.६.५ वेवसाईट बनाउने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- वेवसाईटको महत्व - वेवसाईट बनाउंदाको फाईदा
२.	वेवसाईट बनाउने।		
३.	वेवसाईटको विषय लेख्ने ।	कार्य/उद्देश्य: वेवसाईट निर्माण गर्ने	- वेवसाईट बनाउंदाको बेफाईदा -वेवसाईट संचालन गर्ने विधि
४.	बिज्ञापनको माध्यम छनौट गर्ने ।	मापदण्ड वेवसाईट संचालन गर्ने	
५.	वेवसाईटमा उत्पादन राख्ने ।	तरिका बारे जानकार रहने ।	

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
वेवसाईटमा राख्ने सुचनामा ध्यान दिने ।

ईकाई : २.६ बजार व्यवस्थापन गर्ने ।

सीप : २.६.६ ढुवानीको व्यवस्था गर्ने ।

प्रयोगात्मक : १ घण्टा

सैद्धान्तिक : १८ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	पूर्व तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- ढुवानीको साधन - ढुवानीको महत्व
२.	विक्रीस्थल पहिचान गर्ने ।		
३.	विक्री गर्नु पर्ने सामान ढुवानीको लागि तयार गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: ढुवानीको व्यवस्था गर्ने ।	
४.	ढुवानीको साधन छनौट गर्ने।	मापदण्ड ढुवानीको व्यवस्थ गर्न जानकार रहने ।	
५.	भाडा निर्धारण गर्ने ।		
६.	सामान लोड गराउने ।		
७.	सामान विक्रीस्थल सम्म पु-याउने		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

ढुवानीको साधन छनौटमा ध्यान दिने ।

ईकाई : २.६. बजार व्यवस्थापन गर्ने ।

सीप : २.६.७ विद्युतिय वजारिकण गर्ने ।

प्रयोगात्मक : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : २४ मिनेट

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्यहरु	प्राविधिक ज्ञान
१.	तयारी गर्ने ।	अवस्था - कार्यस्थल	- विद्युतीय बजारिकणको महत्व - विद्युतीय बजारिकण गर्ने तरीका
२.	Software निर्माण गराउने ।		
३.	विद्युतिय वजारिकण गर्ने ।	कार्य/उद्देश्य: विद्युतीय वजारिकण गर्ने ।	
४.	उत्पादन वेवसाईटमा राख्ने ।	मापदण्ड विद्युतीय बजारिकणको विषयमा जानकार भएको ।	
५.	On-line विकी गर्ने ।		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

आकर्षक रुपमा वेवसाइडमा राख्ने ।

मोड्युल ३: पेशागत मान्यता र संचार सीप

यस मोडयुलमा प्रशिक्षार्थी एक आपसमा सपुरभाइजर तथा सहयोगीसँग व्यवसायसँग सम्बन्धित संचारका सीपहरु प्रयोग गर्नेछन् । उनीहरुलाई आवश्यक पर्ने निवेदन लेखन, साधारण हिसाव तथा पेशासँग सम्बन्धित विभिन्न प्रगति प्रतिवेदन (Progress Report) मेसिनमा भएका खरावी आदिबारे आफ्नो सुपरिवेक्षकलाई जानकारी गराउन सक्नेछन् । उद्योगका नीति, नियम तथा निर्देशनहरु थाहा पाउने तथा पालना गर्न सक्षम हुनेछन् ।

<u>सीपको सूची</u>

विषय	समर्थ गराउने उद्देश्य	कार्य-घण्टा	
		सैद्धान्तिक (घण्टा)	प्रयोगात्मक (घण्टा)
मोडयुल -३	संचार कायम गर्ने	९	१०
१. नीति, नियम, निर्देशन पालना गर्ने	• नियम थाहा पाउने • नियम बुझ्ने र बुझाउने • आफ्नो जिम्मेवारी थाहा पाउने • Display सूचनाहरु बुझ्ने र अनुसरण गर्ने	२	०
२. निवेदन लेख्ने	• संवोधन लेख्ने • ठेगाना लेख्ने • मिति लेख्ने • निवेदन लेख्ने • निवेदन दर्ता गर्ने	१	२
३. फारामहरु भर्ने	• फाराम प्राप्त गर्ने • फाराम भर्ने • रुजु गर्ने • फाराम बुझाउने	१	२
४. साधारण हिसाव गर्ने	• अंक गन्ने • अंक लेख्ने • बुनाइ गन्ने • संकेतहरु बुझ्ने र लेख्ने • आफ्नो पारिश्रमको हिसाव गर्ने	२	४
५. सुपरिवेक्षकसँग संचार गर्ने	• आफ्नो कामको बारे छलफल गर्ने • सहयोगीसँग संवाद गर्ने • सुपरिवेक्षकलाई जानकारी दिने • मेसिन मर्मत गर्न लगाउने	१	२
६. पेशा सम्बन्धी आचरण पालना गर्ने	• आचरण थाहा पाउने • पालना गर्ने • सूचनाहरु पढ्ने र अनुसरण गर्ने • सूचनाहरु गोप्य राख्ने • लैगिङ्ग समानताको व्यवहार गर्ने	२	०

सीप १ : नीति, नियम तथा निर्देशन पालना गर्ने

प्रयोगात्मक : ०

सैद्धान्तिक : २ घण्टा

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्य	प्राविधिक ज्ञान
१	उद्योगका नियम थाहा पाउने	<u>अवस्था:</u>	- नियम
२	उद्योगका नीति थाहा पाउने	- कारखाना	- नीति
३	उद्योगले जारी गरेका निर्देशनहरु थाहा पाउने	- प्रशिक्षण कोठा - उद्योग परिसर	- निर्देशनको फरक - महत्व
४	नीति, नियम तथा निर्देशन बुझ्ने र बुझाउने	<u>उद्देश्य:</u>	- ऐन तथा ऐनको परिभाषा
५	नीति, नियमबारे छलफल गर्ने	- उद्योगका नीति, नियम निर्देशन पालना गर्नु	- Display गरेका सूचनाको महत्व
६	श्रम ऐन बारे थाहा पाउने		
७	आफ्नो कार्यबारे जानकारी लिने		- जिम्मेवारीको परिभाषा
८	उद्योगमा कार्यरत विभिन्न तहका जनशक्ति तथा उनीहरुको जिम्मेवारी बारे थाहा पाउने	<u>मापदण्ड:</u> उद्योगले तोकेको जिम्मेवारी निपूर्ण पूर्वक सम्पादन गर्न जानेको हुने ।	- विभागका कार्यहरु
९	उद्योगमा विभिन्न विभाग र ती विभागको कामबारे थाहा पाउने		
१०	उद्योगले Display गरेका निर्देशनहरु बुझ्ने र अनुसरण गर्ने		

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>

नीति, नियम, निर्देशनका किताबहरु

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>

नीति नियम बुझ्ने ।

सीप २ : निवेदन लेख्ने

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्य	प्राविधिक ज्ञान
१	संवोधन लेख्ने	<u>अवस्था:</u>	- महत्व
२	ठेगाना लेख्ने	- उद्योग	- तरीका
३	विषय लेख्ने	- प्रशिक्षण कोठा	- प्रकार
४	मिति लेख्ने		
५	निवेदनको विषयवस्तु उल्लेख गर्ने	<u>उद्देश्य:</u>	
६	निवेदनको अन्तिम हरफमा आफ्नो माग प्रस्तुत गर्ने	- निवेदन लेख्ने	
७	निवेदकको नाम, ठेगाना तथा पद उल्लेख गर्ने	<u>मापदण्ड:</u> तोकिएको ढाँचाको	
८	निवेदकको हस्ताक्षर गर्ने	निवेदन लेख्न	
९	निवेदन सम्बन्धित व्यक्तिबाट तोक लगाई दर्ता गर्ने	जानेको हुने ।	
१०	निवेदन स्वीकृत भएपछि निवेदनमा माग भए अनुसार कार्य गर्ने		

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>
नीति, नियम, निर्देशनका किताबहरु

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>
निवेदनमा लेख्नु पर्ने व्यहोराहरु ।

सीप ३: फारामहरु भर्ने

प्रयोगात्मक : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्य	प्राविधिक ज्ञान
१ २ ३ ४ ५	विभिन्न फारामहरु प्राप्त गर्ने (विदाको उत्पादनको, पे-रोल, मूल्यांकन, करार, प्रगति आदि) प्राप्त फाराम गर्ने भरेको फाराम रुजु गर्ने रुजु गरेपछि सफासँग बुझिने गरी पुन भर्ने भरेको फारामलाई सम्बन्धित शाखा वा व्यक्तिलाई बुझाउने	अवस्था: - उद्योग - प्रशिक्षण कोठा उद्देश्य: - फाराम भर्ने मापदण्ड: दिइएका फाराम ठीकसँग भर्न जानेको हुने ।	- फाराम भर्ने तरीका - फारामका प्रकार - फाराम भर्नुको महत्व

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री

फाराम, रफ कपी, कलम

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:

आफ्नो आवश्यक्ता अनुसारका विवरणहरु भर्ने ।

सीप ४: साधारण हिसाव गर्ने

प्रयोगात्मक : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : २ घण्टा

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्य	प्राविधिक ज्ञान
१	अंक गन्ने	अवस्थाः	- हिसावको प्रकार
२	अंक लेख्ने	- कारखाना	- अंकको पहिचान
३	दुनाई गर्ने (२ x१= २)	- प्रशिक्षण कोठा	- संकेतहरु
४	जोड गर्ने		- स्केलको ज्ञान
५	घटाउ गर्ने	उद्देश्यः	- हिसावको महत्व
६	भागा गर्ने	- साधारण हिसाव गर्ने	
७	गुणा गर्ने		
८	मीटर/फीट/इन्च से.मी. बारे जानकारी लिने	मापदण्डः साधारण हिसाव गर्न सक्ने हुने ।	
९	आफ्नो कार्य गर्ने परिमाण र पाउने शुल्कको हिसाव निकाल्ने		

आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री
काापी, कलम, स्केल, हिसावको किताव

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरणः
अंक गणाना गर्दा सचेत रहने ।

सीप ५: सुपरिवेक्षकसँग संचार गर्ने

प्रयोगात्मक : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

क्र.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्य	प्राविधिक ज्ञान
१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९	साथीबीच आफ्नो कार्य बारे छलफल गर्ने साथीको सहयोग लिने सहयोगीसँग संवाद गर्ने उत्पादनको गुणस्तरबारे सुपरिवेक्षकलाई जानकारी दिने मेसिनको अवस्थाबारे सुपरिवेक्षकलाई जानकारी दिने मेसिन मर्मत गर्नुपरे सम्बन्धित व्यक्तिलाई जानकारी गराउने आफूले सम्पादन गरेको कार्यको विवरण राख्ने आफूले सम्पादन गरेको इकाई बोर्डमा लेख्ने आफूले सम्पादन गरे अनुरुपको पारिश्रमिक पाए नपाएको हिसाव राख्ने	<u>अवस्था:</u> - उद्योग - प्रशिक्षण कोठा <u>उद्देश्य:</u> - संचार गर्ने <u>मापदण्ड:</u> आवश्यकता अनुरुप विभिन्न व्यक्तिसँग ठीक संवाद गर्न जानेको हुने ।	- संवादको महत्व - परिचय - परिभाषा - प्रकार

<u>आवश्यक औजार/उपकरण सामग्री</u>

कापी, कलम, बोर्ड

<u>सुरक्षाको अवधारणा :</u>

<u>ध्यान दिनुपर्ने चरण:</u>

व्यक्त गर्नुपर्ने कुरा उद्देश्यमुलक तरिकाले प्रस्तुत गर्ने ।

सीप ६ : आचरण पालना गर्ने

प्रयोगात्मक : ०
सैद्धान्तिक : २ घण्टा

क.सं.	चरणहरु	कार्य सम्पादनका उद्देश्य	प्राविधिक ज्ञान
१	पेशासँग सम्बन्धीत आचरणहरु थाहा पाउने	अवस्था: - उद्योग - प्रशिक्षण कोठा उद्देश्य: - पेशागत आचरण पालना गर्ने मापदण्ड: - पेशागत आचरण पालना गर्न जानेको हुने ।	- परिभाषा - महत्व - पालना गर्ने तरीका - सूचनाहरु - गोपनीय विषय - युनियन अवधारणा - युनियनका फाइदा बेफाइदा - युनियनको जिम्मेवारी - अनुशासनको महत्व - व्यक्तिगत सुरक्षाको महत्व ।
२	पेशाका आचरणहरु पालना गर्ने		
३	उद्योगले जारी गरेका निर्देशनहरु पालना गर्ने		
४	उद्योगको परिसरमा राखिएका सूचनामूलक Display बुझ्ने र अनुसरण गर्ने		
५	व्यक्तिगत सरसफाईलाई ध्यान दिने		
६	काम गर्दा व्यक्तिगत सुरक्षा अपनाउने		
७	आफूले लगाएको युनिफर्म ठीकसँग लगाउने		
८	पेशासँग सम्बन्धित गोपनीय सूचना अरुलाई नबताउने		
९	युनियनका कारणबाट उद्योगलाई हानी नोक्सानी नपुऱ्याउने		
१०	अनुशासनको पालना गर्ने		
११	लैगिङ्ग समानताको व्यवहार प्रदर्शन गर्ने ।		

आवश्यक: औजार/उपकरण सामग्री

सुरक्षाको अवधारणा :

ध्यान दिनुपर्ने चरण:
पेशागत आचरण भित्र पर्ने विषयहरु ।

मोड्युल ४: प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणको कार्यस्थल अभ्यास

मोडयुलको विवरण र कार्य घण्टा

विषय	ज्ञान तथा सीपका विषयवस्तु	समय	
		सैद्धान्तिक (घण्टा)	प्रयोगात्मक (घण्टा)
प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणको कार्यस्थल अभ्यास	मोडुल १ देखि ३ मा उल्लेखित विषयबस्तु अनुरुप	०	५३

अनुसूची १: औजार/उपकरण/सामग्रीको सूची र नर्म्स (Tools and Materials List and Norms)

(Natural Fiber based Handicraft Maker)

A. Required tools, equipments				
S.N.	**Items**	**Unit**	**Quantity**	**Remarks**
1	Projector (Normal class size)	No	1	
2	Scisor (big)	No	1	
3	Scisor (Small)	No	20	
4	Sewing Machine (Normal)	No	5	
5	Measuring Tape 5 m	No	20	
6	Scale (Ruler)	No	20	
7	Water Boiling Pot (large)	No	2	
B. Training Material (Consumable materials)				
1	Sewing Needle big	No	20	
2	Sewing Needle Small	No	20	
3	Pipe for bag Handle	m	50	
4	Cloths	m	50	
5	String (Sikki Dori),	Kg	5	
6	Dhago (Thread)	Batta	2	
7	Sitara (सितारा)	Kg	0.5	
8	Pote (पोते)	Kg	0.5	
9	Chain	No	100	
10	Febicol (Adhesive)	kg	5	
11	Polish	kg	10	
12	Color (Mix)	kg	1	
13	Raw material - Any of the following or combinely:			
	Raw Material (Thakal)	kg	50	
	Raw Material (Pater)	kg	5	
	Raw Material (Khosta)	kg	20	
	Raw Material (Straw)	kg	50	
14	Chalk	Batta	5	
15	Sticker	No	100	
16	Printed training materials		LS	
17	Film		LS	
18	Chart		LS	
19	Manual		LS	
20	Poster		LS	
21	Marker	pcs	10	
22	Box (for packing) 1 ft x 1 ft.	pcs	10	

दक्षता विवरण

(खण्ड क)

रेशाजन्य सामग्रीबाट बस्तु निर्माणकर्ता

जिम्मेवारी	सीप						
१. रेशाजन्य सामग्री संकलन गर्ने ।	१.१ रेशाजन्य सामग्री पहिचान गर्ने ।	१.२ रेशाजन्य सामग्री काट्ने ।	१.३रेशाजन्य सामग्री सुकाउने ।	१.४ रेशाजन्य सामग्रीकोआकार छुटया्उने ।	१.५ रेशाजन्य सामग्रीको साईज मिलाउने ।	१.६ रेशाजन्य सामग्रीको मुठा बांधने ।	१.७ रेशाजन्य सामग्रीको भण्डारण गर्ने ।

२. रेशाजन्य सामग्री रंग्याउने ।	२.१ रंगको डिजाईन गर्ने ।	२.२ पानी उमाल्ने ।	२.३ रंग मिलाउने ।	२.४ रंगको पानीमा रेशाजन्य सामग्री डुबाउने ।	२.५ रंग्याएको रेशाजन्य सामग्रीलाई पखाल्ने ।	२.६ रंग्याएको रेशाजन्य सामग्रीलाई सुकाउने ।
	२.७ रंग्याएर सुकाएको रेशाजन्य सामग्रीलाई भण्डारण गर्ने ।					

३.हस्तकलाको सामान बुन्ने ।	३.१ निर्माण गर्नु पर्नेसामानको निक्यौंल गर्ने ।	३.२ डोरी बुन्ने ।	३.३ डोरी जोडेर आकार दिने ।	३.४हैण्डीलको डोरी बनाउने ।	३.५ ब्यागको हैण्डील बुन्ने ।	३.६ ब्यागमा भित्री कपडा राख्ने ।	३.७ भित्री कपडामा चेन जोड्ने ।

४. तयारी ब्यागलाई सुन्दरता दिने ।	४.१ निर्मित सामग्रीमा पालिस गर्ने ।	४.२ सीतारा जडान गर्ने ।	४.३ पोते जडान गर्ने ।	४.४ ईम्ब्राईडरीबाट बुट्टा जडान गर्न ।	४.५ धागोको गुच्छा जडान गर्ने ।	४.६ फूल जडान गर्ने ।

५. प्याकेजिङ्ग गर्ने ।	५.१ प्याकेजिङ्ग बाकस तयार गर्ने ।	५.२ ब्राण्ड ब्याच टांस्ने ।	५.३ निर्मित बस्तु बाकसमा मिलाएर राख्ने ।	५.४ प्याकेजिङ्ग को बाकस बन्द गर्ने ।	५.५ प्याकेजिङ्गलाई सुरक्षण गर्ने ।	
६. बजार व्यवस्थापन गर्ने	६.१ बिक्रीस्थल निश्चत गर्ने ।	६.२ खरिद कर्ता पहिचान गर्ने ।	६.३ मूल्य निर्धारण गर्ने ।	६.४ बिज्ञापन गर्ने ।	६.५ कम्पनिको वेव साईट निर्माण गर्ने ।	६.६ बिद्युतिय बजारिकण गर्ने ।
	६.७ ढुवानीको व्यवस्थापन गर्ने ।					

दक्षता विवरण

(खण्ड ख)

रेशाजन्य सामग्रीबाट बस्तु निर्माणकर्ता

१. <u>प्राविधिक ज्ञान</u>

- रेशादार सामग्रीको प्रकार तथा जात
- कच्चा सामग्री संकलनको समय
- कच्चा सामग्री सुकाउने बिधि
- रंगको प्रकार
- रंग मिलाउने बिधि
- रंग मिलाउने तरीका
- रंग नसर्ने तरीका
- डोरी बाट्ने तरीका
- डोरी जोड्ने तरीका
- ह्यान्डल बनाउने तरीका
- ह्यान्डल जोड्ने तरीका
- कपडा जोड्ने तरीका
- आकर्षक बनाउने तरीका

२. <u>तालीम प्रवेशका आधार</u>

- साधारण लेखपढ
- १८ वर्ष र सो भन्दा माथि
- नेपाली नागरिक

३. <u>तालीमको अवधि</u>

- १ महिना (१६१ घण्टा)

४. <u>प्रशिक्षार्थीमा आवश्यक पर्ने गुण</u>

- सहनशील
- अनुशासित
- लगनशील
- स्वस्थ
- योग्य /दक्षता

- नम्र
- धैर्यवान
- मिलनसार
- सहयोगी भावना
- परिश्रमी

५. <u>पेशाको शीर्षक</u>

-प्राकृतिक रेशाजन्य सामग्रीबाट वस्तु निर्माणकर्ता ।